

ELSA Ankara Prof. Dr. Ejder Yılmaz Kurgusal Duruşma Yarışması Olay Metni

Olay: İstanbul merkezli JKL Gıda Üretim Pazarlama Anonim Şirketi tarafından “JKL Hamburger” markası altında işletilen ev yapımı hamburger zinciri, kısa süre önce piyasaya girmiş olmasına rağmen, büyük başarı elde etmiş ve çok sayıda şube açmıştır. Açılan şubelerin sayısını yetersiz gören şirket yöneticileri, servis alanını genişletebilmek adına franchise vermeye karar vermiştir.

Biriktirdiği parayla iş kurmak isteyen Vehbi, bir gün internette gezinirken, JKL Hamburgerleri'nin franchise vereceğini görmüştür. 2013 yılının Ocak ayına kadar aynı şirkete ait döner restoranlarından birisini franchise sözleşmesi yoluyla işleten, dolayısıyla da şirkete aşına olan Vehbi, şirketle görüşmelere başlamıştır. Şirket, daha önceden hazırlamış olduğu franchise sözleşmesini Vehbi'ye göndermiştir.

Franchise sözleşmesini inceleyen Vehbi, sözleşmede yer alan şartları kabul edebileceğini şirkete bildirmiştir. Bunun üzerine şirket, hem 20.000 ABD Doları teminat talep etmiş hem de bir kişinin borca müteselsil kefil olmasını istemiştir. Vehbi, kendisine kefil olması için birini bulmaya çalışırken, Vehbi'nin eşi Zühre, Vehbi'ye haber vermeksizin JKL ile görüşmüş ve 30.000 ABD Doları için eşine müteselsil kefil olmuş, ancak eşinin bu durumdan haberdar edilmemesini istemiştir. Bunun üzerine şirket, Vehbi ile görüşerek, teminatı yatırmasının şu aşamada yeterli olacağını belirtmiştir.

Taraflar, Ankara'da yeni açılan bir alışveriş merkezinin otopark katı girişindeki şube için, 1 Ağustos 2015 tarihinde sözleşmeyi imzalamıştır. Sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte Vehbi 20.000 ABD Dolar tutarındaki teminat miktarını şirketin hesabına defaten yatırmıştır.

Vehbi'nin işlerinin çok iyi gitmesi, şirketin de iştahını kabartmış ve şirket aynı alışveriş merkezinde bir şube daha açmaya karar vermiştir. 10 Ocak 2016 günü Vehbi ile görüşen şirket, alışveriş merkezinin teras katında açılacak şubenin işletmesi için 100.000 ABD Doları teminat talep etmiştir. Vehbi ile yapılan telefon görüşmesinde Vehbi'nin, bu miktarı çok bulması ve kabul etmemesi üzerine şirket, 50.000 ABD Doları teminat karşılığında alışveriş merkezinin de sahibi olan MN İthalat İhracat Anonim Şirketi ile sözleşme imzalamıştır.

Kış aylarında azalan müşteri sayısını arttırmayı hedefleyen JKL, iki ay sürecek bir promosyon başlatmış ve tüm ürünlerin fiyatını %50 oranında indirmiştir. Bunun üzerine müşteri sayısı bir miktar artmış olsa da Vehbi, hem azalan kâr marjı nedeniyle hem de terasta bulunan şubenin daha çok müşteri çekmesi nedeniyle gelir elde edemez hâle gelmiştir.

2016 yılının Şubat ayında meydana gelen su baskını sonucunda dükkanındaki mobilyalar kullanılamaz hale gelmiştir fakat Vehbi'nin uğradığı zarar sigorta şirketi tarafından tazmin edilmiştir. Vehbi, sigorta şirketinin ödediği tazminatın bir kısmıyla yeni masa ve sandalyeler

yerine yalnızca, küçük bir bar masasıyla dört tabure satın almış, geri kalanıyla eskiyen mutfak aletlerini yenilemiştir.

Su baskını nedeniyle Vehbi, işletmesini ancak bir hafta sonra açabilmiştir. Bu nedenle JKL tarafından, kendisi için hazırlanan köfteleri teslim alamamış ve şirketin deposuna geri göndermiştir. İşletmeyi tekrar açması üzerine, şirket, aynı köfteleri yeni tarihli etiket basarak tekrar göndermiştir. Bu sürede köfteler bozulmuş ve bozulan köftelerin satıldığı müşterilerin bir kısmı zehirlenmiştir. Zehirlenen müşterilerin bir kısmı JKL'ye dava açmıştır. Açılan bu davalar kendisine ihbar edildiği halde, Vehbi, davalara müdahil olarak katılmamıştır. JKL ise bu davalar neticesinde toplam 15.000 TL tutarında tazminat ödemek zorunda kalmıştır.

Terasta açılan şube nedeniyle, geliri iyice azalan Vehbi, dükkanının girişine "Başka şubemiz yoktur" yazılı bir tabela asmıştır. Mayıs ayında, müşteri kılığında Vehbi'nin işletmesine gelen JKL yetkilisi, bu şekilde bir tabela asıldığını, dükkânda masa sandalye bulunmadığını, yalnızca tabureler bulunduğunu, *a la carte* çalışılması gerekirken self servis çalışıldığını, müşterilere sigara satıldığını, mutfakta çalışanların hijyen kurallarına uymadığını belirten bir rapor hazırlayıp şirkete vermiştir. Bunun üzerine Haziran ayında şirket, denetim amacıyla bir ekip yollamıştır. Yapılan denetim sonucunda dükkânda iki ayrı yazarkasa bulunduğu ve şirkete ödenen aylık ücretin yalnızca biri üzerinden yapılan işlemlerden elde edilen ciro üzerinden hesaplandığı tespit edilmiştir. Ayrıca mutfakta çalışan bir personelin, kendi cep telefonunda oluşturduğu haberleşme grubu üzerinden, hamburger ve sos tariflerini eşi ve iki arkadaşlarıyla paylaştığı ortaya çıkmıştır.

Bu denetimden bir hafta sonra, JKL, müteakip hafta sonunda, şubelerde çalışan tüm personele, Antalya'daki bir otelde, şirket içi eğitim verileceğini duyurmuştur. Vehbi'nin işletmesindeki kendi hariç tüm çalışanlar bu eğitime katılmıştır. Vehbi'ye de çalışanların otelde kalmış olduğu lüks odaların üç gecelik bedeli olarak 6.000 Avro tutarında bir fatura gönderilmiştir.

Bu sırada JKL'nin belirlemiş olduğu sigorta acentesi, süresi dolmakta olan kaza sigortası için yeni bir poliçe hazırlamıştır. Geçmiş dönem poliçesindeki primin on katını talep eden acente, dönem içerisinde meydana gelen kazayı ve benzer bir kaza yaşanma ihtimalini, yapılan bu artışa gerekçe olarak göstermiştir. Vehbi ise aynı teminatları içeren ve geçmiş dönemle aynı prim üzerinden poliçe teklifi sunan başka bir sigorta acentesiyle anlaşmış ve bu durumu haber vermek ve 6.000 Avro tutarındaki otel faturası bedelini ödemek için JKL'yi aramıştır. Yaptıkları telefon görüşmesinde JKL yetkilisi, Vehbi'nin sözleşmenin pek çok sözleşme hükmünü ihlal ettiğini, muhasebe kayıtlarına göre son üç aydır hiçbir ödeme yapmadığını, bu nedenle, sözleşmeyi feshedeceklerini, hem zararlarının hem de cezai şartların tazmini amacıyla dava açmaya hazırlanacaklarını, ayrıca Vehbi'nin bu franchise sözleşmesine taraf olarak, daha önceden döner restoranı için imzalamış bulunduğu sözleşmedeki rekabet

yasağını¹ da ihlal ettiğini, bu nedenle de aynı davada, cezai şartın tazminini talep edeceklerini belirtmiştir.

İddiaların gerçeği yansıtmadığını düşünen Vehbi, sözleşmeyi feshetmenin ve otel faturası bedeli ile yatırmış olduğu teminatın tahsilinin mümkün olup olmadığını öğrenmek amacıyla avukatı ile görüşmüştür. Avukatı, hemen dava açarlarsa daha faydalı olacağını belirtmiş, bunun üzerine de Vehbi avukatı lehine bir vekaletname çıkartmıştır. Evine dönerken trafik kazası geçiren Vehbi olay yerinde hayatını kaybetmiş ve geriye mirasçı olarak yalnızca eşi Zühre kalmıştır. Bundan habersiz olan JKL yetkilileri de, Vehbi aleyhine dava açmaları için avukatlarına talimat vermiş ve şirketin eski ortağı olan iki kişiyi hakem olarak seçmişlerdir.

¹ JKL A.Ş. ile Vehbi arasında daha önceden, döner restoranı işletmesi amacıyla imzalanmış bulunan sözleşmenin ilgili maddesi: “*Rekabet yasağı*”

Franchise alan üst düzey yöneticileri anlaşma'nın süresi boyunca ve anlaşma sona erdikten veya iptal edildikten sonra 3 yıl süreyle herhangi bir şekilde sistem kapsamındakiyle aynı veya benzer işi ortak, çalışan, danışman, yönetici ve sair sıfatla yapamaz. Rekabet yasağının anlaşma sürerken ihlali de sözleşmenin haklı fesih nedenidir ve franchise veren 10.000 ABD Doları cezai şartı talebe hak kazanır.”

Vehbi ile JKL AŞ. Arasındaki Franchise Sözleşmesinin İlgili Maddeleri

Madde 3: Korumalı bölge

Sözleşmede belirtilen ve coğrafi olarak sınırları tanımlanan bölge (alışveriş merkezi), franchise alan'a tahsis edilmiş, aktif pazarlama ve paket servis yapması gereken bölgedir. Söz konusu bölge içinde iş potansiyelinin artması ve franchise veren kendi standartlarına göre bölgede iki işletme karlı çalışabilecek olması halinde, ikinci işletmeyi franchise olarak açması için öncelikle franchise alan'a öneride bulunur. Franchise veren, yeni verilecek franchise için kendi belirleyeceği şartlar çerçevesinde teklifte bulunacak, bu teklif ancak franchise alan tarafından kabul edilmediği veya franchise alan tarafından teklife teklifin yapıldığı tarihten itibaren onbeş gün içerisinde yazılı cevap verilmediği takdirde franchise veren'in üçüncü bir gerçek/ tüzel kişi ile franchise anlaşması imzalayabilmesi mümkün olacaktır.

Madde 6: Eğitim

Franchise alan'ın kendisi, ortakları ve çalışanları, franchise veren'in belli aralıklarla düzenleyeceği eğitim programlarına katılacaktır. Franchise veren'in eğitim merkezinde veya uygun göreceği diğer yerlerde yapılacak olan bu eğitim programına kimlerin ne kapsam ve sürelerle katılacağı, franchise veren tarafından belirlenecek ve franchise alan'a bildirilecektir. Eğitime katılanların her tür ulaşım, beslenme, barınma ve sair giderlerini franchise alan karşılayacaktır.

Madde 7: Denetim

Franchise alan'ın işbu anlaşma şartlarına uyumunun tespiti ve denetlenmesi amacı ile, franchise veren veya temsilcileri, önceden haber vererek veya vermeksizin, kendilerini tanıtarak veya tanıtılmaksızın, işletmenin açık olduğu saatlerde işletme'yi, işletme standartları, ürünlerin saklanması ve dağıtılması, mali hususlar, personel, pazarlama ve genel görünüm açısından denetleme hakkına sahiptir.

Franchise veren bu denetleme sonucunda birtakım önerilerde veya uyarılarda bulunabilir. Franchise alan franchise veren'in önerilerini dikkate alacağını, uyarıları ve önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeleri yapacağını peşinen kabul eder.

Madde 11: Ödemeler

Franchise alan'ın franchise veren'den aldığı ürünlerin bedelleri, her ayın son iş günü franchise alan tarafından franchise veren'e ödenecektir. Franchise veren, aylık olarak franchise alan ile hesap mutabakatı yapacaktır. Hesaplarda bir farklılık oluşması durumunda, yalnızca franchise veren'in muhasebe kayıtları esas alınacaktır. Franchise alan'dan kaynaklanan nedenlerle ödemelerde aksama olması, anlaşma'nın ihlali anlamını taşır. Franchise veren anlaşma kapsamında verilen teminatları işbu ödemelerin karşılanması için kullanabilir.

Madde 14: Kampanyalara uyma yükümlülüğü

Franchise veren, franchise alan'a bildirmek kaydıyla kampanyalar düzenleyebilir. Franchise alan, bu kampanyalara uymak zorundadır. Bununla ilgili masrafların tamamı franchise alan tarafından karşılanacaktır.

Madde 16: Yatırımı denetleme

İşletme'nin inşaat, dekorasyon, ekipman ve araçları franchise veren'in standartlarına tamamen uygun olmak zorundadır. Bu amaçla franchise veren isterse, franchise alan'ın işletme'sinin tasarım, proje, inşaat, tesisat ve dekorasyonunu tamamen veya kısmen, bedeli karşılığında yapmayı veya yaptırmayı üstlenebilir. Franchise veren yapım ve donatım işini kendi üstlenmediği takdirde söz konusu işlerin proje ve malzemesi için franchise veren'in yazılı onayı alınacaktır. İşletme'de yapılmak istenilen her türlü değişiklik için de franchise alan franchise veren'in yazılı iznini alacaktır.

Madde 21: Ticari sırlar

Franchise alan işbu anlaşma ile franchise veren'den aldığı ticari ve teknik bilgilerin franchise veren tarafından kendisine doğrudan, eğitim ve dokümanlar kanalı ile verildiğini; anlaşma olmasa idi kendisinin, yöneticilerinin ve çalışanlarının bilgi ve tecrübesiyle aynı düzeye ulaşamayacaklarını kabul etmektedir. Sistem ile ilgili tüm ticari ve teknik bilgiler franchise veren'in malı olup, ticari sır niteliğindedir ve gizlilik içermektedir.

Franchise alan tüm bu bilgi ve belgeleri anlaşma'nın bitiminden sonra dahi ticari sır olarak koruyacak, sistem dışında kullanmayacak, üçüncü kişilere ifşa etmeyecek, açıklamayacak, paylaşmayacak, kullanmayacak ve kullandırmayacaktır.

Franchise alan gizliliğin sağlanamaması nedeniyle franchise veren'in uğrayacağı zararlardan sorumlu tutulacağını ve tüm zararları tazmin edeceğini beyan, kabul ve taahhüt eder. Bu gizliliği sağlamak amacıyla franchise alan söz konusu gizli bilgileri sadece zorunlu olan kişilere ve sadece gereken kadarını iletacaktır. Franchise alan ortak, yönetici ve çalışanlarına gizlilik kuralını bildirerek onlardan uygun göreceği gerekli teminatları alacaktır.

Franchise alan, aksi halin haksız rekabet ve 556 sayılı Markalar Korunması Hakkında KHK hükümlerine aykırı olduğunu bilmekte ve kabul etmektedir. Bu maddenin sözleşme süresince ve sözleşmenin bitiminden sonra da ihlali halinde franchise alan, 10.000 ABD doları cezai şart ödemekle yükümlüdür. Cezai şartın fahiş olduğundan bahisle tenkisi istenemeyecektir.

Madde 22: Sigorta

Franchise alan, işletme ve sistem kapsamındaki mesuliyetleri için franchise veren tarafından öngörülecek risklere karşı, franchise veren'in öngöreceği kapsam ve değerde, franchise veren tarafından belirlenecek acente aracılığıyla sigorta yaptıracaktır.

Madde 24: Franchise alan'ın sorumluluğu

Ürünlerin ayıplı olduğu iddiasıyla tüketici tarafından iade edilmesi halinde ürünün yenisi ile değiştirilmesinden ve meydana çıkabilecek her türlü zarar, tazminat ve hasardan franchise alan sorumludur. Franchise veren Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca bu

konuda bir ödeme yapmak zorunda kalsa dahi bu ödeme franchise alan tarafından tazmin edilir.

Madde 26: Anlaşmazlık hali

Franchise alan'ın ve franchise veren'in aralarında doğacak her türlü ihtilaflarda franchise veren'in defter ve kayıtları esastır ve kesin delil niteliğindedir. Kayıtlara itiraz edilemez, kayıtlar için yemin teklif edilemez. Anlaşmazlıklar öncelikle iyi niyetle ve müzakere ile halledilmeye çalışılacaktır. Sonuç alınamaması halinde anlaşmazlıklar biri franchise alan, ikisi franchise veren tarafından belirlenecek üç hakem tarafından çözülecek, hakem ücretinin ve yargılama giderlerinin tamamı davayı kaybeden tarafça karşılanacaktır.